

מתורתו של צדיק אביך יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת שופטים ה'תשפ"א

יתפלל לה' שיעזרהו לנצח את היצה"ד

כי תצא למלחמה על איביך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלה מארץ מצרים. והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן וגו'. ואמר אלהים שמע ישראל אתם קרבים היום וגו'. כי ה' אלקיכם וגו'. ודברו השטרים אל העם וגו'. ומי האיש וגו'. ומי האיש וגו' (דברים כ א-ו). אפשר לרמוז הפסוקים האלה על יצר הרע ויצר הטוב. הנה ידוע דיצר הרע קשה ערף ועז פנים, דיש לו כמה כחות של סטרא אחרא, סמא"ל וליל"ת וחילותיהם, וכלם אש לוחט. והנה בראות האדם כל הכחות של יצר הרע נבהל, ולבבו ימס וידיו רפות, כי יאמר מה אני מה כחי שאוכל להלחם נגד כל אלה. אמנם כשיתן אל לבו מה שאמרה התורה ומה שפרשו רבותינו זכרונם לברכה, ידע נאמנה שיוכל ויוכל להלחם בו. והטעם, דהעקר הוא הקדוש ברוך הוא, ומי שהקדוש ברוך הוא בעזרתו הוא הנוצח, והנה כת יצר הרע חסר מהם עזרת ה', וכת יצר הטוב יש עמהם עזרת ה', והעקר הוא הקדוש ברוך הוא (סוכה נב). רק ישתדל האדם לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, והוא יעזרהו נגד יצר הרע וכחותיו וחילותיו:

לא יפחד מיצר הרע וחילותיו כיון שהקב"ה עוזרו

וזהו שאמר כי תצא למלחמה על איבך, הוא יצר הרע, שאין אויב יותר ממנו, שהוא מבקש לאבד את האדם מארץ חיים. ובא משה רבנו עליו השלום להזהיר כל אחד ואחד מיישראל ולומר לו, אל ירף לבבך בראותך כחות יצר הרע גדולים ועצומים [וכו']:

לא תירא מהם, והטעם, כי ה' אלקיך עמך, ומאחר שה' אלקיך עמך וזה העקר, וראיה לזה, המעלה מארץ מצרים, דכל כחות הסטרא אחרא העליונים והתחתונים הראו כל פח גבורתם במצרים, וכיון שהקדוש ברוך הוא היה עמך לא הועילו כלום, גם עכשו אם עשית רצון ה' הוא יהיה עמך ולא תירא:

יצר הטוב מסייע לאדם

והיה כקרבכם אל המלחמה, והיה בכל מקום לשון שמחה (במדבר יג ה). ודהיגו, שמחה לך מלמעלה ומלמטה כשתקום לעשות מלחמה עם יצר הרע, דזהו רצון ה'. וכשתרצה לעשות מלחמה, מיד ונגש הכהן, זה יצר הטוב שהוא משרת לך להנאתך ולטובתך, ודבר אל העם, הם כל אברי הגוף הנקראים עם':

שם ישראל מורה שייגברו על הסטרא אחרא

ואמר אלהים שמע ישראל, שמע והבן למה נקראת ישראל, משום דה' שתף שמו בשמך, ובזה פתח גדול מפת יצר הרע. ועוד, יעקב אבינו עליו השלום למה נקרא שמו ישראל, משום דכתיב בה (בראשית לב כט) 'כי שרית עם אלקים הוא סמא"ל, ושם ישראל לשון שדרה ורבנות, להורות כי הוא שר על הכל. וכללות כל ישראל בשם זה נקראו, להורות דגם הם אם אויזים מעשה

אבותיהם הטובים בידיהם, גם הם ישלטו על כחות הסטרא אחרא ויהיו שרים עליהם. וזהו שמע ישראל, כלומר, הבן והסתכל למה נקראת בשם ישראל, ובזה תדע כי פתח גדול מפתחות סטרא אחרא:

כח התפילה המתחדשת בכל יום כנגד התחדשות יצר הרע

ודקדק ואמר אתם קרבים היום, דנראה תבת היום כמיתרת, אך בא לרמוז דאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין ל:) יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום. ובל ירף לב האדם מחמת טענה זו, שהרי גם האדם הישראלי מתפלל שלש תפלות בכל יום, וגדול פח התפלה שנוצח כל כחות הסטרא אחרא. ולזה רמז להם אל ירף לבבכם מחמת שאתם קרבים היום, דהיגו שכל יום ויום אתם קרבים למלחמה חדשה, גם מזה אל תיראו, שהרי הקדמתי ואמרתי לכם שמע ישראל, ומלת שמע ראשי תבות שחרית מנחה ערבית, דהיגו, כשתקומו שלש תפלות ביום, אף על גב דיצר הרע מתחדש עליכם בכל יום, הרי גם אתם מתחדשים תפלות בכל יום, וגדול פח התפלה דנוצח כחות הסטרא אחרא, דהנה תפלה אותיות הפלת', דהיגו דהתפלה היא המפלת הסטרא אחרא, ולכן כשתהיו מקימים שלש תפלות ביום, בזה אל תיראו ממלחמה דיצר הרע שבכל יום. וגדולה מכלם, כי ה' אלקיכם ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם, וכיון שכן מה יכלת יש ליצר הרע בהתחדשו, הרי ה' עמכם והוא הנלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם, אם כן מעתה אל ירף לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו, רק חזקו ואמצו בעבודת ה' והוא יהיה בעזרכם:

יצר הטוב ונפש רוח ונשמה מוכיחים את האדם

ודברו השטרים אל העם לאמר, השטרים רומזו ליצר הטוב וכחותיו, ורומזו לנפש רוח ונשמה, שכלם שפה אחת ודברים אחדים מייסרים את האדם בתוכחות מוסר. והמוסר שאומרים באלה הפסוקים הוא, שכל אדם מיישראל יש לו נפש ורוח ונשמה, ומי שזכה ותקן כל ימי חייו, כשהולך לאותו עולם נשאים נפש רוח ונשמה שלו שמודים עד זמן התחיה, וחוזרים לגופו ממש, ואין לזרים אתו בהם שום חלק. ומי שהיה מקלקל כל ימי חייו רחמנא לצלן, הרי הם באים בגלגול בגוף אחר, והגוף הראשון נעדר מהם, ואין רעה גדולה יותר מזו:

מזרזים את האדם לתקן את נפשו רוחו ונשמתו בחייו

וזהו שאומרים לו מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו. כאן עשה רמז לנפש רוח ונשמה, כטבע העולם דבתחלה אדם בונה בית ואחר כך נוטע פרם ואחר כך נושא אשה (סוטה מד.). כך בתחלה אדם באה לו הנפש, אם זכה ותקנה כראוי זוכה וקונה גם הרוח, ואם זכה עוד ותקן גם הרוח זוכה וקונה הנשמה. וזהו שאמר מי האיש אשר בנה בית חדש, היא הנפש, ולא חנכו, דהיגו לא תקן הנפש עדן, וזהו ולא חנכו. ועוד, חנכו אותיות חן כו', הכונה, עדן שם הו"ה ברוך הוא לא חנה בנפש ההיא כיון שעדין לא

תורה ומעשים טובים, ומזה הנבאים לו חילים חילים של מלאכים (אבות פ"ד מ"א), ויהיו גם הם מעיר לעזר לו נגד היצר הרע וחילותיו. וזהו שאמר ופקדו שרי צבאות בראש העם, הם המלאכים הנבאים ממעשים טובים:

(פיתוחי חותם פרשת שופטים)

התיקון להכניע את יצר הרע

כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום. והיה אם שלום תענה ופתחה לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך למס ועבדוך. ואם לא תשלים עמך וגו'. ונתנה ה' אלקיך בידיך וגו' (דברים כ י-ג). אפשר לרמוז על פי מה דאיתא בגמרא (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע, אי אזיל מוטב, ואם לאו יעסק בתורה. אי אזיל מוטב, ואי לאו יקרא קריאת שמע. אי אזיל מוטב, ואי לאו יזכר לו יום המיתה. וזהו שאמר **כי תקרב אל עיר**, הוא הגוף שלך שנקרא 'עיר קטנה' (נדרים לב:). ויצר הרע אדוק דבוק בו ולא רצה להפרד ממנו, ואתה נתעוררת להלחם עם יצר הרע להרחיקו מעליך, התקון הוא **וקראת אליה לשלום**, דהיינו קרא קריאת שמע ועסק בתורה. וזהו **וקראת**, היא קריאת שמע, **לשלום**, היא התורה הנקראת 'שלום'. והיה אם שלום תענה, דהיינו, אם על ידי התורה נכנע הגוף ונתנצח יצר הרע והלך לו, אז והיה כל העם הנמצא בה שהם כל אברי הגוף, יהיו לך למס ועבדוך, דהיינו כלם ילכו אחר עצתך לעבודתו יתברך. ואם לא תשלים עמך, דהיינו אפלו אחר שעסקת בתורה וקריאת שמע לא נכנע הגוף ועדין יצר הרע בתקפו, אף על פי כן לא תשוב לאחור, רק התגבר לעשות מלחמה עם היצר הרע עד שיכנע הגוף ויברח היצר הרע. והתקון הוא, זכר לו יום המיתה, ובזה יכנע הגוף ויברח יצר הרע. וזהו שאמר ונתנה ה' אלקיך בידיך, דהיינו, יכנע הגוף וימסר בידיך לעבודתו יתברך מטעם והכית את כל זכורה לפי חרב, דהיינו, יום החרב, שהוא יום המיתה, זכר אותו, ובזה יכנע יצר הרע ויברח לו:

(פיתוחי חותם פרשת שופטים)

נתקנה. זה האדם צריך להתעורר ולעשות תשובה שלמה כדי לשוב לאחזו בשרשו, שהיא הנפש הראויה לו הבאה לו, וזהו שאמר ילך וישב לביתו הוא שרש נפשו, ימהר יחישה לעשות תקון המועיל לה, דשמה ימות במלחמת יצר הרע, וכשימות רשע הרי נאבדה ממנו הנפש ההיא ואיש אחר יחנכנו, לכן יתגבר כארי כדי שלא ינצחנו יצר הרע, והבא לטהר מסייעין אותו (יומא לה:). ומי האיש אשר נטע פרם ולא חללו, פרם הוא הרוח, דהיינו מי שיש לו הרוח ועדין לא תקנו, חללו קרי בה 'הללו', דהיינו עדין לא השביחו, לא עשה לו השבח הראוי לתקונו, ילך וישב לביתו, דהיינו ימהר יחישה לעשות תקון המועיל לו כדי לשוב לאחזו בשרשו, שרש הרוח, דשמה ימות במלחמת יצר הרע, וכשימות רשע איש אחר יטלנו בגלגול ויהללנו ונאבד ממנו הגוף הראשון, לכן יתגבר כארי ויעשה תקון המועיל לו. ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, אשה היא הנשמה, דהיינו שיש לו נשמה ולא זכה (לתקנם) [לתקנה] כראוי כדי שתקרא אשתו לקוחה לו ולא כגרושה ממנו, ילך וישב לביתו, דהיינו ימהר יחישה לעשות תקון המועיל לו כדי לשוב לאחזו בשרשו, שרש נשמתו, דשמה ימות במלחמת יצר הרע, וכשימות רשע איש אחר יטלנה בגלגול ויזכה בה ויקחנה, והראשון נאבד ממנה, לכן יתגבר כארי לבלתי ידח ממנו נדח:

המתעצל יזהר שלא ילמדו ממנו

ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורף הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו. הרמז בזה, דיצר הטוב וכחותיו הטובים מורים לאדם שעדין מתרשל ולא נתגבר לעשות חיל כראוי, שלא יורה עצלנותו בפני אדם וילמדו, כי זה חלול ה' וגדול עונו, רק ילך ויסתר בביתו כדי שלא ילמדו ממנו בני אדם, דהיינו שלא יורה עצלנותו בפני בני אדם וילמדו ממנו (קידושין מ:), וזהו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו:

והיה ככלת השטרים לדבר אל העם, והיה לשון שמחה, דהיינו שמחה גדולה יש אם האדם הטוב אמן וקבל דברי התראתם ואזהרתם, כי כשיקבל דבריהם, מאותה שעה מתחיל לסגל

שווקי קור

חידה שבועית: מה מרמז רבינו בפסוק בפרשתנו "והיה ככלת השטרים לדבר אל העם" - מדוע שייך כאן 'והיה' בלשון 'שמחה'? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתומצתת).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת נשא:
הרב אלעזר זילברשטיין
ממודיעין עלית.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוז' האביר יעקב' ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

